

Előfizetési árak:

Egész évre	8 korona
Fél évre	4 korona
Negyed évre	2 korona
Egy szám ára	20 fillér

FELVIDÉKI HIRADÓ

POLITIKAI HETILAP

Hirdetéseket felvesz a punk kiadóhivatala és az Általános Tudósító Vidéki lapok központi hirdetési osztálya Budapest VII., Erzsébet körút 41. sz.

A felekezeti tanítók ügye nálunk.

Végigtekintve a nemzetiségeknek Apponyi törvényjavaslatával szemben gyakorolt ellenállásán, bizonyos egyöntetűséget vélünk tapasztalni. Jelszavuk egy: a nemzetiségek nyelvének védelme a magyarosítással szemben. Ez, valamint a melléje fűzött mindenféle közhelyek, szólások és frázisok azt a látszatot is keltik, mintha az egész harcnak tisztán elvi jelentősége lenne és kizárólag a veszélyeztetett nemzetiségi jogok védelmére szorítkoznák, minden személyi vonatkozás nélkül. A szemlélt előtti első tekintetre olybá tűnik föl a dolog, mintha itt tényleg egyes elnyomott népeknek utolsó jogaihoz való féltékeny ragaszkodása nyilatkoznék meg a hatalom jogfosztó erőszakosságánál szemben. És mert az emberek gyengéje, hogy a rokonszenven hasonlóan a gyengébb felé hajlik, sokszor hallhatunk nyilatkozatokat még saját táborunk embereinek szájából is, amelyekben — ha az egészet el nem is itélik, — a nemzetiségekről bizonyos sajnálkozással emlékeznek meg. Ez a tulhajtott érzékenység itt leli magyarozatát s okát pedig nem is ritkán ott kell keresnünk, hogy ezt az ellenpárt krokodilus-könyei sugalmazták.

Pedig ez a sajnálkozás rossz címre van utalva. Rokonszenvünkre nagyon is méltatlan a szájasok nagy tábora, mert amint a fölmerülő jelenségekből láthatjuk, nem elvek harcáról van itt szó; az elnyomtatás ellen való félelem, a nyelv féltékeny szeretete stb. hasonló jelszó is csak frázis, hangzatos, de üres bombasztok csupán, amelyekről nagyon könnyű kimutatni,

hogy csak azért születtek meg s használatnak most olyan sürűn, nehogy ideje legyen valakinek ezek mögé is tekinteni s meglátni ott az igazi okot, mely az egész mozgalomnak rugójaként pedig féltékenyen titkolatik.

A sajnálkozássra semmiképen sem szolgált rá az előtérbe tolakodott vezérek tömege, akik sajtójuk és különböző jellegű gyűléseik útján hangulatot kelteni törekednek elnyomni szándékolt vérokonait, de tulajdonképpen a maguk érdekében. Tudják ők maguk is, hogy elnyomtatásról az általuk hangoztatott értelemben itten szó nincsen, s hogy ami történik, az minden élő és élni akaró nemzetnek nemcsak joga, de önmaga iránt való kötelessége is, melynek elmulasztása egy elkövetett, de soha helyre nem hozható bűn volna éppen saját polgáraival szemben. Félszég diktálhatja csak azt a tételt, hogy a magyar nyelv megtanulása azonos az anyanyelv megtagadásával. Hiszen a nemzetiségi urak pompásan beszélnek nyelvünket s mégis mit tapasztalunk? Nem-e ellenkezőjét annak, amit hirdetnek? Ők maguk is érzik, hogy evvel csak újabb fegyverhez jutottak. Honnan mégis, hogy ezt a néppel is megosztani nem hajlandók? Hiszen azzal csak erősbödnék az a tábor olyan arányban, amilyen mértékben ott az új jegyverrel: a magyar nyelv tudásával rendelkező emberek száma gyarapodnék. Hiszen a műveltség olyan fegyver, amely mindennél jobban hódít, miért nem akarják avval felruházni saját katonáikat? Miért irtoznak annyira tőle?

Feleletül két tételt állíthatunk föl. Vagy igaz, hogy a nemzetiségi urak

a magyar műveltségnek még ama kis kóstolójától is, amit a gyermek a népiskolában szerez, csak azért féltik népüket, hogy már annak is vonzó erőt tulajdonítanak, s ez esetben magukról állítanak ki olyan bizonyítványt, amely gyengeségük tudatában született, vagy pedig föl kell tennünk, hogy általában huzódoznak minden olyan törekvéstől, mely népünket egy kis művelődésre, fölvilágosultságra vezetné.

Tehát, ismételjük, a sajnálkozás rossz címre van utalva. Mert nem ők a gyöngék, akik különböző eszközeik révén valóságos hatalomra tettek szert már eddig, is azt a népen érvényesíteni is tudják; nem ők az elnyomottak, akik jól szervezett társaságuk centrumából olyan befolyást gyakorolnak már a nép széles rétegeire, hogy annak nemcsak lelkét csavarták el maguk felé, de már vagyona fölött is rendelkezési jogokat kezdenek gyakorolni; ismételjük, nem itt kell keresni azokat, akik elnyomtatásuk, mellözésük révén rokonszenvünkre érdemesek: hanem azok között, akiket úgy ők, a központból gyakorolt nyomás folytán, valamint az általuk már kikészített nép által gyakorolt kényszer következtében, s a legtöbbször jobb meggyőződésük ellenére is kénytelenek voltak magukat odavetni azért, hogy békéjük mellett megélhetésüket legalább részben biztosítva lássák.

Számosan vannak mindenféle foglalkozás neméből, akiket ez a kétfelől jövő kényszer szorított össze úgy, hogy annak engedni kénytelenek voltak, ha létföltételük gyökereit, amelyek a nemzetiségi talajba szorították, maguk elvágni nem akarták.

Számosan vannak ilyenek, de

LANG M. és FIA

divatáruháza Túrócsejtmárton.

Különlegességek:

RUMBURGI VÁSZNÁK, NŐI SZÖVE-
TEK, SZÖNYEGEK, FÜGGÖNYÖK
kiváló minőségben.

URI és NŐI CIPŐK, FÉRFI-INGEK,
BORSALINO KALAPOK

ANGOL NŐI COSTÜMÖK

mérték szerint, Bécsben készítve
jótállás mellett!

ezek között egyikök sem érdemelnyi figyelmet, mint a felekezeti tanítóság és tekintve ezeknek teljes elszigetelését s különösen azt a függést, mit ma ugyszólván egyedüli főhatóságuk: a nemzetiségi izgatás által okkupált egyházi adminisztráció részéről elszenvadni kénytelenek — alig van elem, mely rokonszenvünket is jobban megérdemelné, mint ezek.

Hogy eddigi tapasztalataink tiltakozni látszanak e felfogás ellen, az mit sem von le annak értékéből. Megengedjük, hogy voltak tanítók, akik a vérrokonság vagy más egyéb kötelék révén közel jutottak a vezérigazgatóság husosfazekához s ennek hatása alatt ugynevezett meggyőződéses izgatókká lettek s föltesszük, hogy ezek a jövőben is ragaszkodni akarnak forrásukhoz: de a nagyobb többség nem az.

Ezek most — bár hallgatnak még, mert függésük azt parancsolja, — de tudjuk, hogy nehezen várják a pillanatot, mely szolgálai alárendeltségük megszüntetésével őket is szabadon gondolkodó és cselekvő embereké teszi.

És éppen ebben látják a legnagyobb veszélyt azok, akik eddig ugyszólván önkényüleg rendelkeztek — nemcsak a tanítói állások betöltésével, de azok megtartásával is; szigoruan örködvn a fölött, hogy egy ilyen hely vagy már „megbízható“, vagy legalább átgurható embernek jusson.

Tudják a nemzetiségi urak jól, hogy ha a tanítóság egyszer az ő agyonzorító ölelésükön kívül tud helyezkedni, karjaik közé visszakiváncolni soha sem fog és ha egyszer megszabadul az alárendeltségből — eddig gyűjtött tapasztalataikat éppen ellenük fogja fölhasználni.

A szegény, tengődő emberrel rendelkezni legkönnyebb dolog, kivált, ha szegénységének feltételét kezeinkben tartjuk. A nemzetiségi urak is beszélnek ma mindenről, fölhoznak frázist, bombasztot, tüsköt-bogarat, csak a felekezeti tanítók fizetésemeléséről nem akarnak hallani semmit. Talán irigységből? Dehogyan: félelemből! Mert a vagyoniilag független ember gondolkodásában is azzá válik. Hátha az még a függést is más térre utalja? Akkor a veszély érzete igazán teljes.

Hogy mit jelent ránk nézve a felekezeti iskoláknak a nemzetiségi agitáció alól való kivonása? Majdnem azt mondhatnók, hogy *mindent*. Akie

az iskola, azé a föld, az ország.

Olvastuk, hogy a Délvidéki Felekezeti Tanítók elnökségéhez több nemzetiségi képviselő egy fölszólítással jött, mely szerint a tanítókat is rábírnák az ellenállásra. De a gyűlés egyhangulag tiltakozott ez ellen, kimondván, hogy olyan törvényjavaslat ellen, mely az ő érdekeiket megvédeni van hivatva, dolgozni nem fog.

Ott már fölsímték az áldást, mely a nemzetiségi urak kezéből eddig feljűk áradt s azt mondták, hogy nem kérnek belőle.

Ezek után önkéntelenül merül föl a kérdés, vajjon a mi felekezeti tanítóink semmit sem akarnak elkövetni arra nézve, hogy véleményüknek akármilyen formában is kifejezést adjanak? Hiszen létérdekeikről van szó s a nemzetiségi urak handabandázása tulajdonképpen az ő bőrükre való játék.

Tekintsenek csak azokba az esperességi határozatokba, miket róluk, de nélkülük hoztak, ugyan mi van bennük?

Autonomia, nyelvkérdés, sérelem és sok-sok minden, amitől senki sem lakik jól, de az ő fizetések javítását illetőleg szó sincsen. Ellenkezőleg, minden határozat az ő nyomoruk megtartását célozza.

És hogy miképpen vélekednek a nemzetiségi képviselő urak is róluk, annak gyászos példáját adta *Székessék*, mikor azt ajánlotta, hogy a tanítóknak nem kell fizetésemelés s ha mégis adni kell nekik valamit, adjanak nekik tüzbiztosítási ügynökségeket, ennek osztalékával elégedjenek meg.

Szebb szavakkal, de ugyanazt mondta, amivel már 30 esztendővel ezelőtt keosegtették az elégedetlen tanítóságot, t. i. keressenek maguknak jövedelmi forrást ott, ahol más szegény ember fia talál. Tenyészsen selyembogarat, fonjon szakajtót, seprűt, gyűjtsön gyógynövényt és hogy még a piócaszedéstől sem kell visszariadni annak, aki megéli akar.

Ennyi szives jóakarattal láttára sem mozdul meg felekezeti tanítóink lelkiismerete?

Ilyen arculesapás sem képes felrázni őket letargiájukból?

Várjuk tehát a tömörülést, igaz ügyüket a közvélemény rokonszenve is támogatni fogja, de ha elmarad, azt kell hinnünk, hogy igazán megérdemelték sorsukat.

Gyáva gazember! Ez és ehhez hasonló közbekialások röpöködtek az április hó 10-én lefolyt képviselőházi ülésen, midőn *Vajda Sándor*, ez a magáról megfelledekezett komisz és aljas hazarúló az orozva areullított nemzetet megkövette. Háborgott, viharzott a Ház, de a jegyzőkönyvi megrovás kihirdetése után ellitt az izgalom s a képviselő urak megnyugodva napirendre tértek a szörnyű eset felett. — Ez a kép rávall néptünk természetére. Nyugodt, békétűró s merő lojalitásból elsiklik a naponta reászórt pímaszkodások felett mindaddig, míg az arcához közel nem járnak. Ekkor aztán elfutja a mérög, de a tettetett meghunyászkodással veghezvitt bocsánatkérés után megint csak visszaesik erendendő bűnébe, a patópalkodásba — s várja, míg újból valami szörnyű sérelem esik s esze ágába sincs elébe vágni, a jövőben lehetlenné tenni az ily gyáva orvtámulásokat. Ebben rejlik édes magyar nemzetünk előjövendő nagy veszedelme; mert míg más nép előtt egy ily eset felkiáltó figyelmeztetés a cselekvésre — addig mi némi emóció után szinte nyom nélkül siklunk el az ily rettenő inzultusok felett. Nem, ez így nem mehet tovább, ha nemzetünk meg akarja érne a második ezredévet! Le kell számolnunk egyszer végleg a nemzet belső erejét emésztő nemzetiségi torzsalkodással s ne csak szájjal, de tettel is mutassuk meg, hogy a magyar ur e hazában, mert ha nem így cselekszünk, gyámoltalan tehetetlenségünkkel bélyeget nyomunk saját homlokunkra. Am a t. Haz érje be a kicsikart bocsánatkéréssel, ez az ő dolga, de a nemzet, melyet ily durván megsértettek, ne térjen napirendre az inzultus felett, de követelje hangosan mindazon biztosítékokat, melyekre jövőnket megin-gathatatlanul reá építhetjük. Legyünk éberek s a nemzet minden egyes fiának szíve éjjen attól a buzgóságtól, melyet érdekeink megóvása ránk parancsol!

Az egységes magyar állameszme és a magyar nép.

Irta X. Y.

Az egységes magyar állam eszméje meglehetősen áthatotta a magyarság intelligenciáját. De fájdalom! ugyanezt nem mondhatjuk a magyarság zöméről, a tulajdonképeni magyar népről.

Pedig a magyar állam egységét csak akkor sikerül valójában megalkotni, az országban levő sokféle nemzetiséget csak akkor sikerül valójában beolvasztani, ha a magyarság zömét, a nép ömögét, a magyar népet be tudjuk vinni a hareba. — Mindenek előtt vissza kell adni hitét faji kiválóságában — ez nem lesz nehéz! Az most csak szunnyad benne. Olyan magyar ember nem létezik, kiben a faji önbizalom egészen kiveszett volna! Csak az élet nehézsége, az anyagi gondok gyengítették, de azt teljesen kiölni a magyar ember lelkéből lehetetlenség.

A magyar intelligencia feladata könnyíteni a magyar nép megélhetési nehézségein, könnyíteni a magyar nép anyagi gondjain. — Eszünk ágába sincs szocialista propagandát csinálni. — Minket csak a saját fajunk iránt való rajongó szeretet és lelkesedés vezérel. Nem akarjuk, hogy a magyarság zöme, a magyarság gerince, — a magyar nép —

akár érzésében, akár vagyoni állapotában megromolják és elszegényednek. Az 1848. év tüneményes napjaiban a magyar intelligencia, a magyar nemesség önként mondott le számos előjogairól, csakhogy a nép jólétét előmozdítsa.

Mennyivel indokoltabb az áldozatkészség mostan, midőn kizárólag saját fájának: a magyar népek jólétéről van szó? Mennyivel indokoltabb a magyar intelligenciára nézve az áldozatkészség mostan, midőn nagy céljaira: a magyar állam egységessé tételére nézve hűséges fegyvertársul meg akarja nyerni a tömeget: a magyar népet.

Nagy célokat csak a tömegek közreműködésével lehet elérni. A tömeg imponál. A tömeget pedig a nép képezi.

Az intelligens osztály, bármennyire is lelkese harcossá legyen valamely eszmének — csak egy kisdéd csoportot képes, mely ideig-óráig érhet el ugyan némi eredményeket, de állandó nagy alkotásokra nem képez. Ellenben a nép az ő tömegével, az ő nagy arányaival, ha egyszer egy eszmének nekiadja magát, ha fanatizálva van és szenvedélye fel van korbácsolva, feltartóztatlanul tör a kitűzött cél felé s az útjában álló akadályokat, mint a lavina, elsöpri és semmivé teszi.

A népből sokkal több az energia, mint az intelligens osztályban s ha valami célra meg van nyerve, nem válogat az eszközökben, hanem minden uton-módon végrehajtja feladatát. Példa rá a francia forradalom, mely kiválólag a nép rétegéből indulván ki, a francia államot szédítő magasságra emelte.

A magyar állam egységessé tétele szintén súlyos feladatot képez, melyet keztyts kézzel — rázkódtatás nélkül — kereszttel vinni lehetetlen. Ezzel tisztában kell lenni minden magyar államférfiúnak s aki irtozik ettől, az hagyja ott a helyét és engedje át azt erősebb lelkűeknek.

Magyarországnak magyarnak kell lenni! Az áldozat nagysága, az ideiglenes pusztulás és romlás — mi esetleg ezen szent céllal kapcsolatos — számba nem jöhet. Ha a magyarnak lenne prófétája, ugy a próféta zaszliját faluról-falura kellene hurcolni, mint a törököknél és fanatizálni a magyar népet, hogy nyerve vissza ősi magyar önbizalmát: „Ninesen párja a magyarnak!“ A nevelés, az iskola ez irányban sokat tehet. Csakhogy ennek eredményét bővárni hosszú idő, egy egész emberöltőre volna szükség, hogy egy egész új nemzedék képződhesse. Nincs idő erre! A nemzeti ségi nyavalya mind akutabbá válik, közeledik a kríziséhez, melyen túl vagy jobbra, vagy balra tér. — Nem lehet tovább várni!

A magyar orozslánt, a magyar népet fel kell rázni álmából, hogy követelje a népakarat ellenállhatlan erejével: „Magyarországon magyar legyen minden. Aki nem akar magyar lenni, az pusztuljon az országból!“

Ellenfeleink, a nemzetiségi vezetők igazgadják a nemzetiségi népeket. A magyar intelligencia izgassa a magyar népet. Meglássuk, melyik fél lesz erősebb?

Minden kornak megvan a maga módszere, amely alapon legjobban lehet hatni a néptömegre. — Most az anyagi boldogulás utáni törekvés korát éljük. — A magyar paraszt,

mint minden paraszt a világon, földéhes. Ezt a földéhséget kell felhasználni, hogy a nemzeti eszme szolgálatába álljon. És pedig minden esztendőben a magyar kormány részéről egy bizonyos összeg arra lenne fordítandó, hogy a nemzetiségi s kivált oláhlakta vidékeken eladás alá került földbirtokok megvásároltassanak, melyek aztán csekély kamattal mellett hosszú lejáratu kölcsön gyanánt a birtok nélkül való vérbeli magyar parasztnak lennének átadandók.

Ugyanílyképen kellene eljárni a városokban levő munkásokkal is; a kormánynak itt szintén évente minden ellenérték nélkül egy bizonyos összeget kellene áldozni a munkások anyagi gyarapítására; például olcsó életbiztosításra, a munkásgyermekek ingyen nevelésére stb.

Egyáltalán mind a magyar paraszt, mind a magyar munkás előtt nyilvánvalóvá kell tenni, hogy a fokozott nemzeti érzés, a nemzeti eszmék iránti küzdelemben való részvétel reá nézve a polgártársak részéről tiszteletre, azonkívül anyagi előnyt biztosít; ellenben a nemzeti eszmék iránti közönyösség reá nézve csak megvetést és anyagi kárt eredményez.

De nagy nyereség lenne a tömeget a nemzeti eszme harcossáinak megnyerni azért is, mert a városokban az utcák uralma biztosítva lenne.

A nemrég elmúlt haladópartí világban a magyar intelligencia ritka egyértelműséggel csinált frontot az alkotmányellenes kormánynak. — De nem sokkal impozansabb lett volna az ellentállás, ha a tömegek is mozgásba jönnek az igaz magyar ügy mellett? Valószínű, hogy akkor nem megy oly simán a dolog és a küzdelem vér pirosra festette volna az utcák kövezetét. — De a hozott áldozat magasztosabbá tette volna a küzdelmet.

Törődni kell, bánni kell tudni a néppel! A magyar intelligencia természetesen vezére a magyar népnek — s ha a vezetőserepet kieseríti a kezeiből, minden gondolkodó ember ezt a körülményt a magyar értelemszerű indolenciájának és közönyösségének fogja tulajdonítani. Ha pedig az intelligencia hureba száll — bármilyen szent célok elérése végett is fogaot fegyvert —, magára marad s azt a látszatot adja a küzdelemnek, mintha egy hadseregben csak a tiszték képeznék a harcoló elemet, a közkatona pedig madártárlatból néznék az ütközetet.

A magyarságra nézve még nagy, magasztos feladatok várnak megoldásra. Okvetlenül szükség van a magyar intelligencia és a magyar nép teljes egyetértésére. Máskülönben a legjobban esetben is csak féleredményeket lehet elérni.

A magyar intelligenciának tehát minden áron, minden uton-módon, a legnagyobb áldozatokkal is meg kell nyernie magának legalább a vérbeli magyar népet.

Merő lehetetlenségnek tartom, hogy a magyar intelligens ember, ki itt született, a nép közt élt, azt ismeri és szereti, ne tudjon hatni a magyar népre.

Vármegeyi élet.

A közigazgatási bizottság ülése.

A vármege közigazgatási bizottsága *Justh* Ferenc főispán elnöklése alatt a folyó hó 12-én tartotta rendes havi ülését.

Jelen voltak: *Beniczky* Kálmán alispán, *Beniczky* Ákos dr. főjegyző, *Keviczky* István árvászeki elnök, *Csepessányi* Sándor tb. főjegyző, *Law* Adolf dr. tisztí főjegyző, *Borbély* Kálmán kir. főmérnök, *Künsztler* Károly dr. kir. tanfelügyelő, *Kacwinsky* Kálmán p. t. igazgató, *Skultety* István dr. kir. ügyész, *Keviczky* Imre közzgazdasági előadó, *Rosza* János, *Roth* Emil és *Bulyovszky* Simon bizottsági tagok.

Elnöklő főispán, miután az egybegyűlt tagokat szívélyesen üdvözölte, az ülést megnyitotta.

Mindenekelőtt bejelentí, hogy *Justh* Kálmán, *Klimó* Vilmos és *Saager* Ferenc közzgazgatási bizottsági tagok távolmaradásukat gyengélkedő állapotukkal kimentették s kéri ezt tudomásul venni. Tudomásul vétetett.

Csepessányi Sándor tb. főjegyző bemutatja *Kommenda* János adóbefizetés elhalasztása iránti kérvényt mely, elbirálás végett a kir. pénzügyigazgatónak adatott ki.

Bemutatja *Schul* Lajos téglagyáros kérvényét, melyben a gyártelepről a vasuti állomásig vezetendő iparvágány lefektetésének engedélyezését kérélmézi. Az előadó javasolja, hogy a helyszíni szemle megejtése céljából egy három tagu bizottság küldessék ki, mely szemléhez a fozsolgábiró is hívassék meg. A bizottság kiküldi a vármege alispánját és helyettesét, továbbá *Borbély* Kálmán és *Cseréi* Emil bizottsági tagokat.

Előterjeszti *Vanovics* János ág. ev. egyházi felügyelő felebbezését *Ujhelyi* Attila egyházi adójának végrehajtása tárgyában. A közzgazgatási bizottság elfogadja az ezen ügyben hozott másodfoku határozatot, mely szerint *Ujhelyi* Attila az 1891—1892. évi adó megfizetésére köteleztetett, míg ellenben a többi évekre felszámított egyházi adó megfizetéséről, tekintettel a vonatkozó törvény 34. szakaszában foglaltakra, felmentetett. A határozat ellen csak *Rosza* János közzgazgatási bizottsági tag szólalt fel.

Beniczky Ákos dr. főjegyző több kivételes nőtárs iránti kérvényt: ad elő, melyeket a közzgazgatási bizottság, minthogy helyesen és szabályszerűen szereltettek fel a m. kir. honvédelmi miniszterhez javasol felterjeszteni.

Bemutatja *Goldmann* József és *Pavoni* János kérvényét a vasuti tüzttárolon belüli leendő házépítés engedélyezése iránt. A kérvények véleményezés, illetve elbirálás végett a m. kir. állanvasutak igazgatóságához tétettek át.

Tárgyalás alá került a nagyméltóságú m. kir. belügyminiszter leirata *Bakonyi* György pénzügyőri szemlése által a fővoos ellen kért fegyelmi vizsgálat elrendelése tárgyában. — Miután ez ügyben a m. kir. belügyminiszter ur a közzgazgatási bizottság azon álláspontjára helyezkedett, hogy a fővoos *Bakonyi* ügyben adott véleménye alkalmával mulasztás nem terheli, utasította közzgazgatási bizottságot, hogy ez ügyben elfoglalt álláspontjáról a panaszos határozatilag értesítse.

A ruttkai autonóm hitközség folyamodik a közzgazgatási bizottsághoz, hogy az egyházi adónak közzgazgatási uton leendő be-

hajlása iránt intézkedjék. A behajtás folyamatban lévén, a kérvény jelentését végett a helybeli főszolgabírói hivatalnak kiadattott.

Keviczky István árvászeki elnök bemutatja az árvászek 1907. évi I. negyedévi ügytergalmát. Tudomásul vétetett.

Kaczvinsky Kálmán kir. tan. pénzügyigazgató előterjeszti az általa képviselt közigazgatási szak 1907. évi március haváról szóló jelentését. E jelentés szerint a múlt évben befizetett egyenes adóban 22.452 kor. 47 fillér, hadmentességi díjban 106 kor. 50 fillér, országos betegpótlási pótdadóban 158 kor. 73 fillér, mely befizetés a múlt év hasonló időszakához képest, egyenes adóban 12.624 kor. 67 fillérrel, hadmentességi díjban 16 kor. 88 fillérrel kedvezőbb, míg ellenben országos betegpótlási pótdadóban 36 kor. 37 fillérrel kedvezőtlenebb volt.

Az említett befizetések után az elmúlt hónap végével hátralékban maradt egyenes adóban 11544-07 korona, hadmentességi díjban 16743-81 korona, országos betegpótlási pótdadóban 11544-46 korona, amely a múlt év hasonló időszakához képest az állami adónál 25012-24 koronával kedvezőbb, a hadmentességi adónál 2382-31 kedvezőtlenebb és az országos betegpótlási pótdadónál 3146-62 koronával szintén kedvezőbb.

Ezen számbeli adatok tudomásulvétele után bemutatja a „Turóc vármegyei körjegyzők egyesületének” kérvényét, melyben a körjegyzők arra kéri az igazgatóságot, hogy az állami adók havi kezelésének eredményét feltüntetve kimutatások elkészítéséről, illetve felterjesztéséről, tekintettel arra, hogy ennek összeállítása rendkívül igénybe veszi munkáidjukat, tekintsen el. Miután a pénzügyigazgató meggyőző érvekkel támogatta felszólalását, s kimutatta azt, hogy a törvény szigorú rendelkezését nem negligálhatja, a bizottság is amellett határozott, hogy a kérdéses kimutatásokat a körjegyzők jövőben is felterjesztésnek kötelesek.

Ezek után **Bolemann János** doktor vármegyei tiszti főorvos terjesztette be a múlt óról szóló jelentését, mely szerint az általános közegészségügyi állapot február hóhoz képest határozottan javult.

A fertőző betegségek közül a tifusz és a vörheny, mely a vármegye több községében jelentkezett, teljesen megszűnt. Volt azonban két halálós kimenetelli difteritisz, néhány szeledebb lefolyású kanyaró és hörkhurut. Suttó községből a körorvos több újabb trachomasesetet jelentett s így igen kívánatos volna, ha a már tervbe vett trachomarovási állás mielőbb rendszeresítenék. A felsőstubbyai iskolában szintén előfordult néhány trachomaseset, de a gyors segítség folytán a baj márismulában van. A köztisztaság kielégítő volt. Az iskolák, óvodák rendszeresen megvizsgáltattak. Az élelmiszerek, italok, korszmák, mézszárszékek és pékműhelyek vizsgálatánál szintén nem fordult elő kifogásolási való.

A tiszti főorvos jelentésének tudomásulvétele után dr. **Künzler** Károly kir. tanfelügyelő terjesztette elő a múlt óról jelentését. E szerint az elmúlt hónapban a kir. tanfelügyelőség részint a folyó ügyek elintézésével, részint pedig az állami iskolák szervezésével foglalkozott.

Meglátogatta a **laskári ág.** ev. iskolát, a hol a tantermet üresen találta, a tanítóhoz bejelentés nélkül távozott. — **Szentmárton** a

tanító elég szorgalmas s a tanítás eredménye is elég jó. — A **slóváni** róm. kath. iskolában szorgalmas tanító működik s az eredmény is teljesen kielégítő. — A **lessjahi** iskolában haladás volt tapasztalható, de az eredmény még mindig gyenge. — A **zníói** óvodában, elemi és gyakorló iskolában, valamint a képeződében a rend kiváló s a tanítás eredménye is igen jó. Hasonlóképp kiemeli a zníói róm. kath. iskolában tapasztalt eredményt is. — Haladás észlelhető **Vrickón** is. — A **tótrónai** óvodáról azonban nem a leg-helyesebben nyilatkozik s itt, hogy az óvoda felrendeljen nyilatkozik s itt, hogy az óvoda felrendeljen, szükséges leendő óvodásnő ki-cserélése.

Több tárgya a bizottsági ülésnek nem lévén, elnöklő főispán az ülést bezárta.

H I R E K.

Választmányi ülés. Az Országos Magyar Szövetség választmányi ülése a folyó hó 7-én ülést tartott Múzeum-körút 10. számú házában lévő helyiségben. A választmányi ülésen részt vett felelős szerkesztők is. A választmány **Jancsó Benedek** dr. főtitkár indítványára elhatározta, hogy a Szövetség még ezen a héten kérvényt ad be a képviselőházhoz s megkéri, hogy a felekezeti iskolák tanítóinak fizetésrendezését csak a magyar tanításhoz iskolákra terjeszse ki az új törvényjavaslat. **Láner** Gyula miniszteri tanácsos a visszavándorlás akadályairól tartott rövid előadást s erre elhatározta a választmány, hogy a visszavándorlás megkönnyítésére, különösen a mi a katona sorban lévőket illeti, megkéri a belügyi és a honvédelmi minisztert, a kik az állampolgárság elnyeréséről és elvesztéséről szóló törvény módosításával segíthetnek a bajok nagy részén. A Szövetség elhatározta, hogy csatlakozik ahhoz a mozgalomhoz, a mely a törvényhozás útján akarja a községeket eltiltani attól, hogy pénzüket kifejezetten nemzetiségi pénztintezetekben helyezték el. Végül elhatározta a választmány, hogy a Szövetség nemzeti céljainak hathatósabb szolgálása végett bizonyos dolgokban együtt fog működni az állami és a vármegyei tisztviselők országos szövetségével.

Benlucky Aladár †. Vármegyének alispánját és az egész Beniczky-családot súlyos csapás érte. Őcsé: **Beniczky Aladár**, kedden este 8 órakor meghalt **Maur-Öhlingben**, ahol egy szanatoriumban gyógykezeltetett. A család a halálhír vétele után azonnal intézkedett, hogy az elhunyt holtteste hazaszállíttassék. Temetése vasárnap délután 3 órakor lesz. A család a következő gyászjelentést adta ki: „**Beniczky Kálmán**, öz. **Soest Ottóné Beniczky Irén**, **Beniczky Gizella**, öz. **Prileszky Pálné Beniczky Mária**, **Emmel Károlyné Beniczky Anna**, öz. **Szontag Béláné Beniczky Izabella** és **Beniczky Gyulaszomorúságukban bánatos érzéssel** udaltják, hogy fivérük, illetve nagybátyja **Beniczky Aladár** életének 54-ik évében folyó évi április hó 9-én **Maur-Öhlingben** elhunyt. A megboldogultnak hamvai folyó hó 14-ikén délutáni 3 órakor fognak az ágostai hitvallásu evangélikus egyház szertartásai mellett, a nagyrákói családi sírboltba örök nyugalomra helyeztetni. Nagyrákón 1907. évi április hó 12-én. Nyugodjék békében hazája földjében!”

Turósszentmártoni Népkönyvtár. A Népkönyvtár iránt oly nagy érdeklődést mutat közönségünk, hogy a könyvek nagyobb része állandóan kint van s egyes művekhez igen nehéz hozzáfutni. Ez indította a könyvtár felügyelőjét, **Boldis Ignác** igazgatót arra, hogy a Múzeumok és Könyvtárak Országos Tanácsánál a könyvtár tetemes kibővítését hozza javaslatba. A Tanács méltányolva a felügyelő jelentésében felhozottakat, 3181 (háromezeregyszáznolcvanegy) koronát utalványozott ki a könyvtár kibővítésére. E nagylelkű adomány lehetővé teszi, hogy a magyar irodalomnak minden nevezetesebb műve bent legyen a könyvtárban, még pedig a kapósabbak 2 példányban is. A felügyelő be fogja szerezni Jókai (jubileumi kiadás, 100 kötet), Jósika, Eötvös József, Eötvös Károly, Herczegh Ferenc, Mikszáth Kálmán, Rákosi Viktor, Komény Zsigmond stb. összes műveit, továbbá a Magyar Remekírók teljes gyűjteményét. Ily módon a könyvtár ezental a fokozottabb igényeknek is meg fog felelni. — Könyvtári órák, ugy mint eddig: vasárnap d. u. 2—3., szerda d. u. 1—2.

Helyreigazítás. Múlt számunkban a két gyermeknapról szóló beszámolómból két szíves adakozó neve maradt ki. Nevezetesen: **Fischer Lajos** ur 5, **Teszák Samu** ur pedig 2 koronát adott az Országos Gyermekvédők Liga céljaira; mit ezennel helyreigazítunk.

Tenniszpálya. Mint értesültünk, ez évben újra megnyílik a tenniszpálya az állami iskolák udvarán. A kellő szervezés azonban csak úgy lehetséges, ha kellő számú tag jelentkezik. Ennélfogva a tenniszpálya vezetősége fölhívja mindazokat, akik a tennisz-egyletbe be akarnak lépni, hogy április 25-ig jelentkezzenek **Boldis Dező**, **Bucos** Károly, vagy **Witvicsky István** uraknál. Tagsági díj az egész időnyre 8 korona. A tagsági díj fele 4 korona május 10-ig **Witvicsky István** pénztáros urnál lefizetendő. Havi díj 4 kor. Védőgekek minden játszma-ért 20 fillért fizetnek. A tagok havonként 50 fill. lapdakapási díjat fizetnek.

Árvizveszedelem. A gyorsan megváltozott időjárás, de főleg a néhány napi esőzés miatt beállott hóolvadás ugyancsak nagy veszedelembé sodorta a Turóc völgyében fekvő községek lakosait. A veszedelem főleg városunkban volt nagy, hol a két gyártelep, a cellulose és a petroleumtámított területe teljesen víz alá került. A cellulosegyár hatalmas telepén felemlte a garadába rakott fatömböket, s az ár neki hajtotta azokat a kerítésnek, melyet a nagy áradás teljesen megrongált. Az ár hétfőn egész nap emelkedett s a Turóc egész völgye valóságilag tengerhez hasonlított. A székgyár melletti vasúti átvezetés beomlott a víz a városba is, s a vasút felé vezető mellékutat, valamint az ugynevezett „zahunnnyát” teljesen járhatatlanná tette. Az utca lakosai a kerteken keresztül közlekedtek a várossal, de csak délig, mert délután már a kertben is magasan állt a víz. Nagy veszedelem fenyegette **Ruttkát** is, hol az alantabb fekvő házak nagyrészt víz alá került. Hasonló veszedelem volt **Priskopán**, hol főleg a draskóci patak áradása okozott nagyobb riadalmat. Hétfőn délután a csendőrség segélyével, néhány házat ki is lakoltattak. Szerencsére az esőzés még hétfőn délután megszűnt, s a Turóc piszkos, iszapos

árja lassankint apadni kezdett. Szerdán már csak a hátramaradt kavics és iszap jelezte, hogy a Turóc kirugott a hámból.

A Magyar Pakoreskedők és Falparosok Országos Egyesülete legutóbb tartott közgyűléssén Arva, Turóc, Trencsén és Liptó vármegyék részéről választmányi tagokul *Novák Sándor* (Zsolna) és *Pollák Jakab* (Kostyán) választották meg!

Vesztett eb marás. Prieokpáról írják lapunknak, hogy a mult hétfőn Zajaszenszky Anna prieokpai lakosnót az erdőből hazatérőben megtámadta egy vestett eb s a szerencsétlen asszonyt több helyen megmarta. A szerencsétlen asszonyt a budapesti Pasteur-intézetbe szállították. A vestett eb a községben levő ebek közül is többe megmarta s így azok kiirtása elrendeltetett.

Vizbefullt körjegyző. Szucsányból írják lapunknak, hogy *Jesszenszky Kornél* árvanagyalusi körjegyző a mult kedden feleségével együtt át akart kelni a megáradt Arva folyón. A viz sodra azonban elragadta a kocsi s a körjegyző elvesztvén lélekjelenlétét, a kocsi-ból kiugrott, de a sebes vízben nem volt képes partra jutni s a vízbe fullt. A kocsin maradt asszony és a kocsi szerencsésen kimenekült a veszedelemből.

Pánszláv izgatás Békésben. A békési ágostai evangélikus egyházmegye törvényszéke nemrég hivatalvesztésre ítélte *Hudlicksa Lajos* tótkomlósi lelkészt és *Szék Gy.* tanítót, mert a község tót nemzetiségű lakosságát a magyarság ellen izgatták. Az elítélt pánszláv izgatók főlebbezése következtében az ügy a bányai egyházkertletti törvényszék elé került, a mely a napokban fog az izgatók ügyében végős fokban ítéletet mondani. Az egyházkertletti törvényszék lesz hivatva megvizsgálni, hogy a vádak, a melyek miatt az egyházmegye bírósága Tótkomlósi pánszláv érzelmi lelkészt és tanítót hivatalától megfosztotta, valóban oly súlyosak-e, hogy igazolják a büntetés szigorúságát és nem is lehet hivatásunk, hogy elébe vágjunk az illetékes ítéletnek. De meg kell emlekeztünk arról a polémiáról, a mely ezzel az ügygel kapcsolatosan a békési egyházmegyében megindult. *Szeberényi Lajos* Zsigmond békési csabai ágostai evangélikus lelkész ugyanis magáévá tette az elítélt izgatók ügyét és egy brosúrában éles hangon szembeszállott a túlzott sovínizmussal, a mely szerinte az egyházmegyei törvényszéket ítéletében vezette. Különösen *Veres József* országos képviselőt, a békési egyházmegye esperesét támadta meg, mert az ő energikus állépnének tulajdonítja, hogy az egyházmegyei törvényszék a pánszláv izgatókat elítélte. *Szeberényi* brosúrája arra bírta *Veres József* esperest, hogy egy most megjelent brosúrában válaszoljon a vádakra. Szemére veti *Szeberényinek*, hogy eljárása sérti a bírói tekintélyt, mert befolyásolni akarja brosúrájával a felső bíróság ítéletét. A sovínizmus túlzásait ő is helyteleníti, de a tót sovínizmust is. *Szeberényi* ellenben a magyar sovínizmust ostorozza, ellenben a tót sovínizmusban osztozódik. Különben is, írja a brosúrában, a magyar sovínizmus csak a nemzetiségek vádjában van

meg, másként nem maradhatott volna *Szeberényi* Csabán tót pap, a mikor anyiszor sértette már a magyar hazafias érzést. Megtagadja a magyarul való keresztelést, esketést, urvacsorát a magyar hivatól s a mikor *Békés* csabán a városi közgyűlésén *Kossuth Lajos* szobrára adományt kértek, *Szeberényi Lajos* gunyból azt ajánlotta, hogy alakítsanak akarájk megőrkíteni *Kossuth* emléket, de ne kérjenek pénzt a várostól. A mikor pedig mégis megalkották a *Kossuth-szobrot*, *Szeberényi* a szobor leleplezésének ünnepeén elhagyta a városi, Egyéb adattal is azt mutatja ki *Veres*, hogy *Szeberényi* maga pánszláv érzelmi és ez az oka annak, hogy az elítélt izgatók érdekében a közvélemény előtt állást foglalt még az ügy jogérvényes elintézése előtt. *Veres* brosúrájában ismerteti azokat az adatokat is, a melyekre az egyházmegyei törvényszék szigorú ítéletét alapította és a legfelsőbb egyházi fórum döntésére bizza annak megítélését, hogy az izgatók megérdemelték-e a büntetéstiket.

Budapest látványossága. Az *Ámor* nagy-kávéház (ezelőtt *Beliczay*) Nagymező-utca 7. A kávéházban valódi párizsi élet lüktet. A mulatóhely egyik nevezetessége *Toll Árpád* és *Károly* kintnói zenekara.

ISKOLAI ÜGYEK.

Hivatalos rész.

112508/906. sz.

A m. kir. vallás- és közokt. minisztertől.

KÖRRENDELET.

Herman Ottó, a Magyar Ornitológia központi igazgatója az országban dúló madáritás ellen intézkedést ér.

Mintthon a magyar divó madáritás, fészekdülés és tojászedés nemcsak leghasznosabb madaraink eltűnését vonja maga után, hanem mert ez az általános madarászati szenvedély az iskolásgyermek jellemképzésére is nagyon káros hatású, hivatkozással a mult évi 26120. sz. a. kelt és „Madarak és Fák napja” tárgyában kiadott rendeletre, felhívom a Tanfelügyelő urat, utasítsa a tanterületébe tartozó tanítókat, hogy különösen a gumipuskák és paritörök használatát és az ezekkel tűzött madáritást a legszigorúbban tiltsák az iskolásfisknál és egyáltalában tegyenek meg mindent az észert madárvédelem érdekében.

Budapest, 1907. évi március hó 7-én.

Apponyi, s. k.

A nm. vallás- és közoktatóügyi m. kir. miniszter úfenti rendeletét tudomás és szigorú mihez tartás végett egész terjedelemben közlöm.

Turócszentmárton, 1907. március 22-án.

Dr. Künszler, s. k.
kir. tanfelügyelő.

521/907. sz.

Turócvárnegye kir. tanfelügyelője.

Tankerületem valamennyi állami és községi tanítójának, illetve tanítósnőjének.

A m. kir. vallás- és közoktatóügyi minisztertől. 5186. sz.

Felhívom a kir. Tanfelügyelő urat, hogy a hatáskörébe tartozó összes iskolák figyelmébe hívja fel arra, hogy mérlegszükségleteik beszerzésénél a Zier-féle vegyi és precíziós mérlegekre is, mint hazai gyártmányokra, legyenek tekintettel.

Budapest, 1907. március hó 5-én.

A miniszter helyett:

Tóth, s. k.
államtitkár.

A nmélt. vallás- és közoktatóügyi m. kir. miniszter úfenti rendeletét tudomás végett hivatalos másolatban közlöm.

Turócszentmárton, 1907. március 28.

Dr. Künszler, s. k.
kir. tanfelügyelő.

KÖZGAZDASÁG.

A nyilvános számadásra kötelezett vállalatok ellenőrzésének néhány kérdéséről.

IV.

A revizoroknak az üzletvitelre és állapotrú tett észrevételei, a szükséghez képest, jelentés alakjában a részvényesekkel is közöltetnének. A revizorokat, mint teljesen független, minden mellékerdekektől ment egyeneket tudom elképzelné és a kik kipróbált szaktudásukkal a részvényeseknek teljes garanciát nyújtanának arra nézve, hogy a számvitelnek és üzleti állapotrú minden ízében szakszerű és igazán hatályos vizsgálatát és felülvizsgálatát fogantatásának.

Orvástam egy olyan indítványról is, hogy az „Osztrák-Magyar-Bank” — tekintettel ama kiváló vezérszerepre, mellyel a monarchia mindkét feleiben bír és hogy majd minden nevezetesebb géoponting fiókokkal rendelkezik — bizatnék meg az ellenőrzéssel, mit a fiókok vezérői volnának hivatva feljésíteni.

E terv ellen azonban alapos aggályaim vannak.

Az „Osztrák Magyar Bank”, bár államilag monopolizált, de azért mégis magánvállalat, majdnem minden számbavehető intézettel visszszámítolási összeköttetésben van.

Ha a fiókintézetek vezetői, mint revizorok, hiányokat, visszaéléseket fedeznének fel, avagy a társaságnak veszteséggel záródnék üzleti éve, — mi a körülmények szoronsétnen találkozásá folytán némelykor a kellő elővigyázat melletti is megtörténhetik — az Osztrák Magyar Bank, a legnagyobb valószínűséggel, beszüntetné üzleti összeköttetéseit, mi a tömeges betétfelmondások révén az intézetet válságba kergetheti.

Takarékpénztáraknál, különösen Magyarországon, igen gyakran a takarékbetételek

Esterházy-Cognac mindenütt kapható.

Főraktár: STEINER SAMU-nál Turócszentmárton.

összege, tehát a bizonyítatlan lejáratu tartozások, egyáltalában nem állanak kellő arányban a tiszta vagyon összegével és sok esetben ötvenszeresen, sőt százszorosan is feltümulják.

Ez ugyan egyrészt az bizonyítja, hogy az illető takarékpénztár igen nagy mértékben élvezi a közönség bizalmát; de másrészt ez az aránytalanság kedvezőtlen pénzügyi helyzetet teremt; mert mennél több a takarékpénztárbetét, annál nagyobb mértékben számítol le pl. váltókat s a betétek biztosítását ily esetben jóformán csakis a leszámított váltók teszik; pedig ezek között mindig akad kétes értékű is ha a behajthatatlan követelések összege valamely rosszabb közgazdasági évben felszaporodik, csőd esetében a betevők hajosan kapnák vissza betétiüket egészen; mert ha pl. a váltótárca állomány értéke 50-szerese a tiszta vagyonnak, a behajthatatlan tételek értéke igen könnyen elérheti, sőt felül is mulhatja az alapítói összegét a tartaléktőkével együtt.

Ami kívánások, hogy a felügyelő-bizottság kötelezettség bizonyos számú névre szóló részvények átvételére és hogy az igazgatóság más vállalatok felügyelő-bizottsági teendőket ne végezhesen, figyelembe volna ugyan veendő; de a lényeg, a mit újból hangsúlyoznom kell, az ellenőrzésnek mintegy a lelke, a könyvelésre irányuljon. A felszóló: revidálni, revidálni és újból revidálni. Más hatályos eszközzel épenséggel nem rendelkezünk.

Aki a mai kor közgazdasági életét figyelemmel kíséri, könnyen észreveheti, hogy az és vele kapcsolatban levő hitelügyek képezik a legfontosabb közgazdasági kérdéseket.

A jelenkorak gyorsan és szilnet nélkül haladó technikája újabb és újabb vállalatok létesítésére ösztönöz és tagadhatatlan, hogy a szükséges nagyobb tőke összegyűjtésére a részvénytársasági forma a legalkalmasabb és valóban a legelterjedtebb is.

Olyan időben, midőn a részvény egész közgazdasági életünket uralja és ez a papír igazán oly veszedelmes explozív anyagokat tartalmaz, miben is álljon az önségely?

Elővigyázatos legyen a közönség bankjai megválasztásában és a tőkehelyezésre szolgáló papírjai beszerzésénél. A közönség ennek eleget vél tenni akkor, midőn válogat a fényes üzleti eredményt felmutató mérlegek közt és az igazgatóság és felügyelő-bizottság tagjai sorában fényes nevek és titulusok viselőit találja, — csak utólag derül ki, hogy a mérlegek nem reálisak, telvék visszasságokkal és a vezető személyiségek, a fényes titulusok árnyékában meghúzódva, közönségsé sivarlelkű üzlekedők és szédelőgök.

Reasszumálva röviden a fentieket, kívánatos lenne:

1. hogy a nyilvános számadásra kötelezett vállalatok számvitelének intenzív ellenőrzésére független revizorok alkalmazásának;
2. törvényes módosítás, illetőleg leszállítás a felügyelő-bizottság feladatainak;
3. amíg a vállalat meg nem szilárdul, a társasági tőke gyengítésére vezető időközi kamatok megszüntetése;
4. bizonyos mennyiségű, névre szóló részvénynek a társaság igazgatósági és felügyelő-bizottsági tagjai által (pl. az Osztrák-Magyar-Banknál) leendő letéteményezésére;

5. megtiltása annak, hogy az igazgatóság felügyelő-bizottsági tisztet elvállalhatson;

6. megtiltása, hogy ezen orgánumok bármely üzletben, mely a társaság üzleteivel összefüggésben lenne, magánaton vagy megfizetőik által részt vehessenek.

Nemzetközi nagy lóvásár Érsekújvárott.

A Nyitra megyei Gazdasági Egyesület által a f. évben rendezendő XXV-ik nemzetközi lóvásár Érsekújvárott (Budapest és Bécsről gyorsvonaton 2—3 órányi távolság) ismét május hó első vasárnap délutánján és az utána következő hétfőn, vagyis május hó 5-én délután és május hó 6-án fog megtartatni. Ezen lóvásár Magyarországon a legjelentékenyebb és a legkeresettebb, melyet a tenyésztők és kereskedők egyaránt fölkeresnek. Főként a külföldi lókereskedők szokták az érsekújvári lóvásárt felkeresni. A múlt évben is 600 drb. különféle használatra való ló adatott el. Lakások és istállók az érsekújvári polgármesteri hivatalnál rendelhetők.

A Triestzi Általános Biztosító Társaság

(Assicurazioni Generali) f. é. március hó 21-én tartott 75-ik közgyűlésén terjesztettek be az 1906. évi mérlegek. Abból a ritka alkalomból, hogy az intézet ezuttal fennállásának 75 éves fordulóját ünnepli, a társaság központi igazgatósága sok óvációban részesült, melyek a világ minden részéből a legszívélyesebb formában megnyilvánultak. Az előttrint fekvő jelentésből látjuk, hogy az 1906. december 31-én érvényben volt életbiztosítási tőkeösszegek 849.570,242 korona és 74 fillért tettek ki. és az év folyamán bevett díjak 38.862.847 korona és 74 fillérre rugtak. Az életbiztosítási osztály díjartaléka 23.657,486 korona 07 fillérrel 232.734,149 korona 05 fillérre emelkedett. A tűzbiztosítási ágban, beleértve a betörés- és tűlközlveg-biztosítást, a díjbevétel 15.386.704,734 korona biztosítási összeg után 25.505,395 korona 14 fillér volt, míből 9.306,044 korona 45 fillér viszontbiztosításra fordított, ugy, hogy a tiszta díjbevétel 16.199.350 korona 69 fillérre rugott, mely összegből 11.558,632 korona 29 fillér mint díjartalék minden tehertől menten jövő évre vitetett át. A jövő években esedékessé váló díjkötelezések összege 103.743,787 korona 95 fillér. A szállítványbiztosítási ágban a díjbevétel kitett 3.916.243 korona 47 fillért, mely a viszontbiztosítások levonása után 1.676,243 korona 96 fillérre rugott.

Károkkért a társaság 1906-ban 34.650.665 korona 27 fillért folyósított. Ehhez hozzáadva az előbbi években teljesített kárfizetéseket, a társaság alapítása óta károk fejében 861.570,345 korona és 95 fillérnyi igen tekintélyes összeget fizetett ki. A nyereség tartalékok közül, melyek összesen 25.014,452 korona 75 fillérre rugnak, különösen kiemelendők: az alapszabály szerint nyereségtartalék, mely 5,250.000 koronát tesz ki, az értékpapírok árfolyamigadozására alakított tartalék, mely a 3.729,624 korona 17 fillér külön tartalékkal együtt 17 013,704 korona 71 fillérre emelkedett, továbbá felemelendő a 160,000 koronára rugó kétes követelések tartaléka és az ingatlan tartalék, mely az idei átutalással 1.119.637 korona 54 fillért tesz ki. Ezeket kívül fennáll még egy 1,471.110 korona 50 fillért kitevő tartalék, melynek az a rendeltetése, hogy az életbiztosítási osztályban a kamatláb esetleges csökkenését kiegyenlítse. A társaság összes tartaléka és alapjai, melyek elsőrangú értékekben vannak elhelyezve, az idei átutalások folytán 270.052,078 korona 64 fillérről 292.979,592 korona 76 fillérre emelkedtek, melyek következőképen vannak elhelyezve: 1. Ingatlanok és jelzálog követelések 51.530,990 korona 74 fillér. 2. Életbiztosítási kötvényekre adott kölcsönök 22.590,292 korona 99 fillér. 3. Letéteményezett értékpapírokra adott kölcsönök 2.228.403 korona 80 fillér. 4. Értékpapírok 201.268.234 korona 28 fillér. 5. Társas váltók 664,481 korona 84 fillér. 6. A részvényesek biztosított adósságlevelei 7.350,000 korona 7. Bankoknál levő rendelkezésre álló követelések, készpénz és az intézet követelése, a hitelezők követeléseinek levonásával 7.347,189 korona 14 fillér, összesen 292.979,592 korona 76 fillér. Ezen értékekből 60,5 millió korona magyar értékekre esik.

Szerkesztésért felelős: Dugovich Titus.
Helyettes szerkesztő: Boldizsár Boldizsár
Kiadótulajdonos: Mostoróczy Ferencné.

KALOGÉN
BRÁZAY SÓSBORSZESZ
FOGKRÉM A LEGJOBB ★★

Legközelebbi húzásokra a legkedveltebb sorsjegyekből álló csoport vételét ajánljuk:

3 darab Erzsébet királyné sorsjegy

Húzás: március 1-én, július 1-én és november 1-én.

1 darab József sorsjegy

Húzás: május 15-én és november 15-én.

1 drb Bazilika sorsjegy

Húzás: március 1-én és szeptember 1-én.

Legnagyobb főnyeremény **100.000 korona.** Évi összes nyereményei **427.300 korona.**

Ezen állandó értékkel bíró **40 havi 2 kor. 40 f. részletfizetésre** kapható.

ELFER és ADLER bank és váltóüzletében BUDAPEST, V. KERÜLET, FÜRDŐ-UTCA 7. SZÁM.

Alapítattott 1888. évben.

Az első részletnek postautalványon beküldésénél a sorsjegyek számával ellátott részletlevelet azonnali játékkal szolgáltattuk ki. Az első két részlet egyszerre való beküldésénél a harmadikat ingyen nyugtázzuk.

Évente
hét
húzás!

EZ A KERET SZÜK

ahhoz, hogy a Hoppa angol teint regulator meszerző gyors szépítő hatását esetlehetőségük, de ez főleg is, minek szaporítani a szót,

tények beszélnek.

Vegyének a t. hölgyek 2 korona 50 fillérért Hoppát és a szeplő, májfolt, bőrvörösség, mitesser, pörsenés, pattanás és más arcjátéklanság csodálatos eltűnése minden színű szubben bizonyítja, hogy a Hoppa minden mást feleslegessé tesz, egymaga pótol krémet, szappant, pudert. Pubitja, ifjítja, üdíti, finomítja és fehéríti az arcot, kezeket, nyakat, vállat.

angol teint regulator frakt: **Hoppa KAISER VILMOS** és **Ta Hoppa** drogeriája Győr, Baross-ut 1.

Kapható gyógyszerárakban és drogeriákban.

Felhívás a mezőgazdákhoz!

A tavaszi és őszi trágyázáshoz az ismert „Löherc“ védjegyű

Thomassalak liszt

legjobb és legolcsóbb foszforsavas műtrágya.

Minden növényhez alkalmazható.

Mielőtt thomassalaklisztet vásárolnak — sziveskedjenek árajánlatomat bekérni.

Ajánlatok, szakiratok és bármily irányban kívánt felvilágosítással készséggel szolgál:

László Marcell

BUDAPEST, VII. ker., József-körút 65.
a csehországi thomasművek magyarországi
vezérképviselője.

Óvakodjunk a külföldi Thomassalak-utánzatoktól!

Aki Budapestre jön ide megy!	Budapest látványossága! <h1 style="font-size: 2em;">ÁMOR</h1> NAGYKÁVÉHÁZ (ezelőtt Beliczay) BUDAPEST, Nagymező-utca 7. szám. Tulajdonos: Kanczler Gyula. Naponta Toll Árpád és Toll Károly teljes zenekara hangversenyez. Gyönyörű látványosság!	Minden idegen nézze meg!
------------------------------	--	--------------------------

DUNKEL V. K.

felsőmagyarhoni első parkettgyár és
gőzfűrésztársaság

KASSÁN.

Ajánlja kitűnő tölgyfából készült, sokszorosán kitüntetett

parkettáit,

ugyevezett amerikai, tömör és berakott kockáit

jutányos árak mellett.

A lerakás kívánatra gyári lerakók által a legpontosabban történik.

Trieszti Általános Biztosító Társaság

(ASSICURAZIONI GENERALI)

Budapest, V., Dorottya-útca 10. szám.

A „Közgazdaság“ rovatban közöljük a TRIESTI ÁLT. BIZTOSÍTÓ TÁRSASÁG a legnagyobb, leggazdagabb és legrégebb biztosító intézetünk

mérlegének főbb számadatait. Teljes mérleggel a társaság mindenkinek, aki e célból hozzá fordul, a legnagyobb készséggel szolgál.

Az intézet elfogad: élet-, tűz-, szállítvány-, üveg-, betöréssel-lopás- és harangtörés és egyéb elleni biztosításokat. Közvetít továbbá: jégbiztosításokat a „Magyar rep- és viszontbiztosító r.-t.“, valamint baleset elleni biztosításokat az „Első o. általános baleset ellen biztosító társaság“ számára.

A turócszentmártoni ügynökség: **Wix Miksa, Ursiny Máté.**

Jutányos vétel!

Gazdaságom felosztása miatt olcsó áron eladok egy vetőgépet, Kornic-féle aratógépet, szecsckavógót, gereblyegépet, repavágót, hintót, szállításra való tejeskanakát, ígás kocsit stb.

Özv. Neumayr Jakabhé Szucsány.

Hirdetések

felvételnek a kiadóhivatalban.

TELI MENETREND

A magyar királyi államvasutakon:

(Érvényes 1906. évi október hó 1-től kezdve.)

Budapest—Turócszentmárton:				Turócszentmárton—Budapest:			
Gyv. ind.	délután 3-30,	érk. este	10-21	Gyv. ind.	reggel 6-08,	érk. délután	12-40
Szv. „	délelőtt 9-35,	„ „	7-52	Szv. „	„ 8-42,	„ este	7-00
Gyv. „	reggel 7-10,	„ délután	1-38	Gyv. „	délután 2-54,	„ „	9-10
Vv. „	éjjel 11-10,	„ délelőtt	11-41	Vv. „	„ 4-57,	„ reggel	5-20
Szv. „	délután 5-35,	„ reggel	4-18	Szv. „	este 11-35,	„ délelőtt	9-45
Vv. Jánoshegyről ind. reg. 5-07, é. reg. 7-46				Turócszentmártonból i. d. u. 12-06, é. d. u. 3-27			
Turócszentmárton—Ruttká:				Ruttká—Turócszentmárton:			
Gyv. ind.	délután 1-39,	érk. délután	1-47	Gyv. ind.	délután 2-45,	érk. délután	2-53
Szv. „	este 7-54,	„ este	8-08	Szv. „	reggel 8-30,	„ reggel	8-40
Gyv. „	„ 10-22,	„ „	10-30	Gyv. „	„ 5-59,	„ „	6-07
Szv. „	reggel 4-20,	„ reggel	4-30	Szv. „	este 11-22,	„ este	11-33
Vv. „	„ 7-47,	„ „	8-06	Vv. „	délután 4-45,	„ délután	4-56
Vv. „	délelőtt 11-42,	„ délelőtt	11-53	Vv. „	délelőtt 11-16,	„ „	12-06
Budapest ny. p. u.—Zsolna:				Zsolna—Budapest ny. p. u.:			
Gyv. ind.	reggel 7-20,	érk. délután	1-33	Gyv. ind.	éjjel 3-46,	érk. reggel	9-25
Szv. „	„ 9-20,	„ este	8-30	Szv. „	reggel 7-11,	„ este	5-55
Gyv. „	este 6-55,	„ éjjel	12-24	Gyv. „	délután 3-14,	„ „	9-15
Szv. „	„ 10-30,	„ reggel	7-20	Szv. „	este 9-45,	„ reggel	6-35

A cs. és kir. szab. Kassa-Oderbergi vasutakon:

Kassa—Ruttká:				Ruttká—Kassa.			
Szv. ind.	reggel 5-45,	érk. délután	12-14	Szv. ind.	reggel 4-56,	érk. délelőtt	11-55
Szv. „	„ 7-45,	„ „	2-11	Szv. „	„ 8-35,	„ délután	4-45
Gyv. „	délután 12-35,	„ „	5-35	Gyv. „	délután 12-20,	„ „	4-55
Szv. „	„ 12-43,	„ este	8-13	Szv. „	„ 2-30,	„ este	8-47
Szv. „	„ 3-48,	„ „	10-52	Szv. „	„ 4-22,	„ éjjel	11-30
Ruttká—Zsolna:				Zsolna—Ruttká:			
Szv. ind.	reggel 6-30,	érk. reggel	6-58	Szv. ind.	reggel 4-20,	érk. reggel	4-46
Szv. „	délután 12-35,	„ délután	1-05	Szv. „	„ 7-40,	„ délelőtt	8-10
Szv. „	„ 2-21,	„ „	2-46	Gyv. „	délelőtt 11-54,	„ délután	12-16
Gyv. „	„ 5-42,	„ este	6-04	Szv. „	délután 1-55,	„ „	2-20
Szv. „	este 8-33,	„ „	9-00	Szv. „	„ 3-34,	„ „	4-02
Szv. „	éjjel 11-08,	„ éjjel	11-35	Szv. „	este 9-20,	„ este	9-50

Fényképező készülékek

nagy választéka

Moskóczi Ferencné

könyv- és papírkereskedésében Turócszentmárton.

Postóság! Leírásosság! Majd eredményesen hirdessen kizárólag LEOPOLD GYULA hirdetését irrodja által Budapest, Erzsébet-körút 41. 200 leírású kizárólagosság követelménye.

Reginyi-féle
RÓMAI VÉR-TISZTÍTÓ-SZŐRŐP
páratlan azaz minden bőrbajnál, bujakórnál Vérbőségben szenvedőknek nélkülözhetetlen, vérjavító és vértisztító.
Nagy üveg 3 kor. 8 öveget 8 kor. utánvértel köld:
REGINYI ATTILA gyógyszerész, Budapest, VII., Kál-é Kereposzt ut 24.
A híres **RÁKÓCZI GYONORKESERŐ** egyedül készítője.
Érdekes prospektus ingyen!

KÉSMÁRKI LENVÁSZON
DAMÁST.
árak csak akkor valódiak.
VALÓI SZEPESSEGI VÉDŐ-ÉRTY ZIPSEN
ha ezen védjegyvel vannak ellátva.

YERSZEGENYSÉG, ETVÁGYTALANSÁG, IDEGESSEG
gyógyítására a leghatásosabb készítmény a **KRIEGER-féle TOKAJI CHINA-VASBOR.**
Rendkívül kellemes ízű, erősit, tisztítja a vért.
Egy üveg ára 220 kor. Nagy üveg 6 kor. Kapható gyógyszárakban. Postán küldi: **KOBONA-GYÓGYSZERTÁR** Budapest, Kálv-tér.

TUBORAIOSOKNAK
és mindenki, akinek köhög, rekedt, edényen szelgetel a kez a
Halápi-féle hársfaleveszörp
Mártszegen 2 koronáért 1 kg. **APOSTOL-GYÓGYSZERTÁR**
BUDAPEST, JÓZSEF-KÖRÚT 64.

A legjobb órákat
széleskörű és legújabb órákhoz, egy légtömör, mint **RÉSZLETFIZETÉSRE**
széleskörűen elterjedt órákhoz, mint a német **BRÄUSWETTER JÁNOS** órákhoz.
BRÄUSWETTER JÁNOS órákhoz.
BUDAPEST, ERZSÉBET-KÖRÚT 41.

PLATSCHER VILMOS
elismert legolcsóbb, legzölidább
FÉRFI- és GYERMEK-ruha áruháza
Budapest, IV., Központi Városház. (Károly-körút).

A világot bámulatba ejti a
Hammond
írógép.
Kiszármagok előállítását:
FARAGÓ TESTVÉREK
Budapest, V., Arany Műcs. 8.
Kérjen mindenki prospektust!

BALASSA FÉLE USORKATE
Szappán, majon, palacsinta, mélyrepen, ráncok eltűnése az arcokról a valódi usorkate.
Egy üveg ára 3 koron.
Hosszú usorkate naponta 1 k. pider 1-20 k.
Főosztály: **BALASSA KORNÉL** gyógyszerész, Budapest, Andrássy-út 47.

Melyik vendéglőben étkezik Budapesten?
SCHULLER FERENCZ
a ujonnan berendezett elsőrangú étteremben
Budapest, VI., Andrássy-út 39.
mert ott jó magyar konyha, valódi finom borok és pontos kiszolgálás van.

KATZER
Egy részv. társaság megvívó-intézete az etető és legnagyobb 1/2 millió részvény-érték.
Budapest, Ó-utca 42, 44 (sz. 1-11 ház), 45, 46, és Új-utca 43.
Katzér szórómérei az egész világon el vannak terjedve és elsőrangúak.

KISS SZERENCSEJE
NAGY VÁSÁROLJON CSAK KISS-FÉLE
SZERENCSE-SORSJECYET
KISS KÁROLY ÉS TÁRSA
BUDAPEST KOSSUTH I. U. 13.

BABYMIRA-CRÉM
legjobb azaz Mátéknak, ótvár, ráncok, felkémelt és kópított bőr gyógyítására.
Egyedül készítő:
BRODJOVIN H. gyógyszer. ZÁGRÁB
3 doboz ára bérn. 6 K 20 f., 10 doboz 6 K 80 f.
A BREZDAI MOTORGYÁR
részvénytársaság
benzin-, gáz-, antigrávk-motorok és benne in lokomobillal szállárókban elismert legjobbak az összes gyártmányok között.
Vezető igazgató: **GELLÉRT IGMÁC de Tó**
Budapest, VI., Turócs-körút 64.
Prospektus ingyen.

Pacific
TOJÁS KÉSZÍTMÉNY
tojásból készült helyett használható a pártó és főzőkén.
NAGY MEGTAKARÍTÁS.
Kapható minden élelmiszerboltban és drogeriában. Készült:
STROBENZ TESTVÉREK. R. T.
vagyózási gyára, BUDAPEST.

„Zsorna”-féle -
NEPELEITS védjegyű férfi -
nyakkendő,
kintán
magyar ipar!
PARIS SZÁLLODA
Szálloda: Simon Pál
Budapest, VI., Váci-körút 28. sz.
100 szoba 200 K-ftal följebb, kényelmességgel és villanyvilágítással együtt. Fűtés, világítás, kávéház, étterem. Világon van! Megállítható az órára pályavárak és...